

2014 M. KRONIKA: KONFERENCIJOS, RENGINIAI

4-oji Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos institucijų bei įstaigų terminologijos forumo (LTF) konferencija (Vilnius, 2014 m. birželio 6 d.)

2014 m. gegužės 1 d. šventėme Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje dešimtmetį. Kartu tai ir simbolinis naujo lietuvių kalbos – oficialiosios Europos Sąjungos kalbos – statuso jubiliejus. Per šią, jau ketvirtą Lietuvos terminologijos forumo konferenciją paminėtas lietuvių kalbai svarbus jubiliejus, aptarta, kokį poveikį lietuvių kalbai padarė 10 narystės ES metų, diskutuota apie vertimo ir terminologijos santykį bei problemas. Konferencijos pranešėjai apžvelgė, kaip per 10 metų kito administracinė kalba (dr. R. Vladarskienė), kalbėjo, kaip lietuvių kalboje kuriami terminai ir kodėl kai kurie nepriįja (dr. J. Zabarskaitė), ar terminai rūpi verslui ir kiek jie atsieina (verslo atstovas M. Kazlauskas). Pranešėjų pristatytas problemas vėliau pamėginta kartu pagvildinti keturiose terminologijos artelėse: ES dokumentų poveikio lietuvių kalbai, ekonominių terminologijos aspektų, terminų kūrimo ir diegimo sėkmių ir nesėkmių. Taip pat diskutuota dėl konkrečių ryšių bei kompiuterijos terminų ir kodėl šioje srityje taip traukia vartoti žargoninius terminus.

Tarptautinė konferencija *Human Language Technologies – the Baltic Perspective (Baltic HLT 2014)*, Kaunas, rugsėjo 26–27 d.

Vytauto Didžiojo universiteto Kompiuterinės lingvistikos centre vyko 6-oji konferencija *Human Language Technologies – the Baltic Perspective (Baltic HLT 2014)*. Kompiuterinė lingvistika ir kalbos technologijos yra sparčiai besivystanti mokslo sritis, jos raidos rezultatai ypač svarbūs vertimo praktikai, todėl – ir vertimo studijoms. Konferencijoje pažymėta, kad didžiosios kalbos, ypač anglų kalba, sulaukia didelio tyrėjų dėmesio. Šiuos tyrimus vykdo ir tokios stambios bendrovės kaip „Google“, IBM, „Yahoo“, „Nuance“ ir kt. Deja, vadinamosios mažosios kalbos, pvz., lietuvių, latvių ar estų, lieka nuošalyje. Be to, šios kalbos gerokai skiriasi nuo anglų kalbos tiek žodynu, tiek žodžių darybos sistema, tiek santykinai laisva žodžių tvarka sakinyje, todėl negali būti tiesiogiai pritaikomi anglų kalbai kurti metodai.

Konferencijos pranešimuose pristatyti lietuvių, latvių, estų kalbų tyrimai kompiuterinės lingvistikos, tekstynų lingvistikos ir kalbos technologijų srityse. Jų temų įvairovė labai didelė – nuo sintaksės, semantikos ir leksikos perteikimo verčiant iš vienos kalbos į kitą, tekstynų rengimo ir terminologijos bei ontologijos problemų iki mašininio vertimo, kalbos technologijų taikymo, garsynų ir jų anotavimo.

Konferencija „Kalbos profesijų ateitis“ (Vilnius, 2014 m. spalio 3 d.)

Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamentas ir Vilniaus universiteto Vertimo studijų katedra surengė konferenciją „Kalbos profesijų ateitis“, ji vyko Vilniaus universiteto Filologijos fakultete. Konferencija surengta Europos kalbų dienai ir Lietuvos narystės Europos Sąjungoje dešimtmečiui pažymėti. Konferencijoje buvo gvildenamos trys pagrindinės temos: kintantis vertėjo vaidmuo šiuolaikiniame pasaulyje ir su tuo susiję vertėjų rengimo uždaviniai, vertimo technologijų pažangos poveikis vertimo rinkai globaliame pasaulyje, kalbos profesijų įvairovė ir pasirengimas kalbų studijoms. Šios temos aptartos ne tik kviestinių pranešėjų pranešimuose, bet ir trijose darbo grupėse.

Pranešimus skaitė vertimo studijų teoretikai Yves Gambier (Turku universitetas, Suomija), Nike K. Pokorn (Liublianios universitetas, Slovėnija) ir Dorothy Kenny (Dublino universitetas, Airija), taip pat Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato atstovai, Lietuvos dėstytojai ir praktikai. Darbo grupėse diskutuota trimis temomis: vertėjų rengimas, technologijų poveikis vertimo rinkai, kalbos profesijų įvairovė ir kalbų mokymasis.

Konferencijoje dalyvavo vertimo rinkos atstovai, aukštųjų mokyklų dėstytojai, mokytojai, studentai. Pažymėtina, kad į konferenciją buvo pakviesti užsienio kalbų mokytojai, aktyviausiai dalyvavę Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato kasmet rengiamame ES jaunųjų vertėjų konkurse „Juvenes Translatores“, skirtame septyniolikmečiams.

Lietuvos vertimų biurų asociacijos konferencija (Vilnius, 2014 m. spalio 10 d.)

Lietuvos vertimų biurų asociacija (LVBA) organizavo trečiąją konferenciją, kurioje dalyvavo Lietuvos vertimų biurų atstovai, vertėjai, vertėjus rengiančių universitetų atstovai. Pranešimus skaitė žinomi savo srities profesionalai. Jie pristatė naujausias vertimo sektoriaus tendencijas, vertimų biurams aktualius mokesčių taikymo aspektus, žodinio vertimo ypatumus, internetinės rinkodaros galimybes ir lietuvių kalbos vingrybes vertimuose.

L. Pažūsis knygos „Kalba ir vertimas“ (2014) pristatymas Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Vertimo studijų katedroje spalio 17 d.

Spalio 17 d. VU Filologijos fakulteto K. Donelaičio salėje vos tilpo studentai, dėstytojai, vertėjai ir kalbos teoretikai, susirinkę į ilgai lauktos Liongino Pažūsis knygos „Kalba ir vertimas“ pristatymą. Didžiulė 720 puslapių monografija, kurią pristatė pats autorius, o problematiką apžvelgė Rita Miliūnaitė, sulaukė didelio dėmesio, nes kol kas Lietuvoje tai

vienintelis veikalas, kuriame išsamiai, nuosekliai ir įžvalgiai aprašyti tokie svarbūs vertimo teorijos dalykai kaip pagrindiniai reikšmės tipai ir jų perteikimas verčiant iš vienos kalbos į kitą, tikrinių vardų, realiųjų ir kitos beekvivalentės leksikos vertimo būdai, pragmatinių reikšmių perteikimas, įvairios vertimo perdaros. Visi kalbėtojai pabrėžė, kad šis darbas bent iš dalies užpildo tą lietuviškosios vertimo teorinės literatūros vakuumą, kurį jaučiame jau daug metų, kad jis žymi naujo vertimo studijų etapo pradžią ir vainikuoja visus gerbiamojo autoriaus vertimo baruose nuveiktus darbus. (Žr. ir Gemmos Navickienės apžvalgą šio numerio 134 p.)

Seminaras „Vertimo kokybė: lūkesčiai ir galimybės“ (Vilnius, 2014 m. lapkričio 28 d.)

2014 m. lapkričio 28 d. Vilniuje Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamentas surengė seminarą „Vertimo kokybė: lūkesčiai ir galimybės“. Jis buvo skirtas Lietuvos Respublikos institucijų ir vertimų biurų, su kuriais bendradarbiauja Europos Komisija, vertėjams. Seminare taip pat dalyvavo kitų Europos Sąjungos institucijų – ES Tarybos, ES Teisingumo Teismo, Europos Audito Rūmų ir Europos Centrinio Banko – atstovai.

Seminare Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamento atstovai pristatė vertimo kokybės užtikrinimo praktiką, taikomą Europos Komisijoje, Europos Komisijos atliktą vertimo kokybės ir jos kainos tyrimą, pasidalijo terminų kūrimo, paieškos ir mašininio vertimo naudojimo Europos Komisijoje patirtimi, panagrinėjo ES dokumentų vertimo į lietuvių kalbą klaidas. Be to, ES Teisingumo Teismo atstovė pristatė ES Teisingumo Teismo vertimo į lietuvių kalbą užtikrinimo ypatumus. Seminaro dalyviai taip pat aptarė vertimo kokybės užtikrinimo būdus ir sunkumus savo atstovaujamosiose institucijose.

Parengė AGNĖ KAZLAUSKAITĖ ir NIJOLĖ MASKALIŪNIENĖ